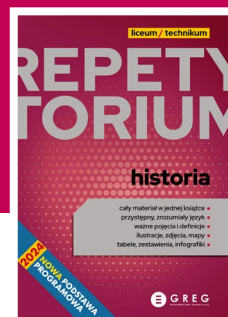

REPETYTORIUM

historia

Szczegółowy wykaz treści z Repetytorium historia, które **nie obowiązują** według nowej, uszczuplonej podstawy programowej 2024:

STAROŻYTNOŚĆ

- **Pierwsze cywilizacje Bliskiego i Dalekiego Wschodu:** Ewolucja człowieka (str. 11); Cechy społeczności cywilizowanej – tabela dotycząca języka praindoeuropejskiego (str. 12); Dzieje polityczne (str. 13); Kręgi cywilizacyjne – Fenicjanie (str. 17–18), Rodzina według Biblii (str. 20)
- **Antyczna Grecja:** Periodyzacja dziejów (str. 24); Kultury przedhelleńskie – cywilizacja minojska (kreteńska) (str. 24–25), Cywilizacja mykeńska (str. 25); Ustrój starożytnej Grecji – tabela (str. 27) – z wyjątkiem Peryklesa; Konflikty zbrojne – wojny grecko-perskie (str. 33–34); Wojna peloponeska (str. 35); Hegemonia Macedonii – Macedonia za Filipa II (str. 36), Podboje Aleksandra Wielkiego (str. 36–37), Uzbrojenie, formacje wojskowe (str. 37–38)
- **Cywilizacja starożytnego Rzymu:** Italia przedrzymska (str. 46); Ustrój starożytnego Rzymu – Monarchia (str. 47); Gospodarka – Warunki naturalne Italii (str. 53); Podboje Rzymu – Organizacja armii (str. 58–59), Wał Hadriana (str. 59); Religia – Ruch klasztorny i eremicki (str. 61); Kultura starożytnego Rzymu – Rodzina w starożytności (str. 65–66), Cesarze rzymscy (str. 66)

ŚREDNIOWIECZE

- **Polityka i ustrój:** Monarchia w średniowieczu – Cesarstwo Bizantyjskie (str. 76); Powstanie państw narodowych – Francja (str. 81), Anglia (trzy ostatnie akapity) (str. 82); Powstanie państw w Europie Północnej i Środkowo-Wschodniej – Normanowie (str. 82–83); Sąsiedzi Polski od X do XIV wieku – Litwa (str. 87–88); Państwo polskie w okresie panowania pierwszych Piastów – Najstarsze źródła pisane zawierające informacje o ziemiach polskich (str. 89); Unie Polski z sąsiadami od XIV do XVI wieku – drzewo genealogiczne Giedymina, unia polsko-czeska (str. 113), drzewo genealogiczne Jagiellonów (str. 115)
- **Gospodarka:** Rolnictwo i wieś w Europie Zachodniej – punkt: Rolnictwo europejskie w X–XI w. (str. 120); Gospodarka Polski na tle gospodarki średniowiecznej Europy – Kolonizacja na prawie polskim – str. 126
- **Wojny i konflikty:** Zagrożenie mongolskie (str. 134–135) – z wyjątkiem punktu: Najazd na Polskę i Węgry – 1240/1241 (str. 134–135); Ustrój zakonów (str. 139)
- **Religia:** Kościół na Wschodzie (str. 144)
- **Kultura średniowiecza:** Rodzina w średniowieczu (str. 160) – z wyjątkiem pierwszego akapitu o miłości dworskiej (Etos rycerski)

HISTORIA NOWOŻYTNA XVI–XVIII WIEK

- **Polityka i ustroj:** Ważniejsze dynastie europejskie (str. 176–177); Anglia w czasach nowożytnych – tabela: Najważniejsi przedstawiciele dynastii – Henryk VII (str. 182), Maria I (str. 183); Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej – Kolonizacja Ameryki Północnej (str. 186), Walka o niepodległość i powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej (str. 187) – siedem pierwszych punktów; Polityka dynastyczna Jagiellonów – tabela: Dynastia Jagiellonów (str. 188); Początki Rzeczypospolitej Obojga Narodów – tabela: Władcy elekcyjni (str. 195); Początki rządów oligarchii magnackiej w Polsce – Związki dynastyczne Jagiellonów z Wazami (str. 198); Czasy stanisławowskie – „Sprawa dysydentów” (str. 203–204); Wolter i Kant a rozbiory Polski (str. 210)
- **Wojny i konflikty:** Wojny Rzeczypospolitej w XVI–XVII wieku – Konflikty z Rosją – Fragment genealogii Rurykowiczów (str. 226); Wojny rewolucyjne i napoleońskie (1793–1815) – Sprawa polska za Napoleona (str. 232)
- **Kultura:** Oświecenie – Rodzina w czasach nowożytnych (str. 256)

EUROPA I ŚWIAT W LATACH 1815–1918

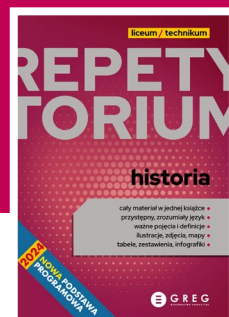
- **Polityka i ustroj w XIX wieku:** Rosja w latach 1815–1914 – Aleksander I (str. 268); Ewolucja ustroju i życie polityczne Francji (1815–1914) – III Republika. Francja w latach 1870–1914 (str. 271); Sytuacja polityczna ziem polskich w latach 1815–1914 – Ruchy spiskowe na ziemiach polskich po powstaniu listopadowym (str. 287), tabela: Polacy w strukturach władzy Austrii (str. 296)
- **Gospodarka i społeczeństwo w XIX wieku:** Przemiany gospodarcze w XIX wieku – Pochodne i skutki industrializacji – tabela z definicjami (str. 301); Społeczeństwo industrialne i jego charakterystyka – tabela: Rozwój praw wyborczych kobiet (str. 305), Wielokulturowość i Żydzi w polskim społeczeństwie (str. 306–308)
- **Wojny i konflikty zbrojne w XIX wieku (do 1914 r.):** Wojna secesyjna (1861–1865) – Przebieg (str. 313); Mocarstwa kolonialne i konflikty w koloniach – Wybrane konflikty w koloniach (str. 316–318); Wojna rosyjsko-japońska (1904–1905) – Przebieg walk (str. 318–319)
- **I wojna światowa (1914–1918):** System wersalsko-waszyngtoński – Postanowienia traktatu waszyngtońskiego (str. 338), Funkcjonowanie ładu wersalskiego oraz część informacji z tabeli: 1922 – konferencja w Lozannie. 1924 – protokół genewski, 1928 – pakt Brianda–Kellogga (str. 338)
- **Nauka i sztuka w XIX wieku:** Główne style i kierunki w sztuce XIX wieku – tabela: Wybór stylów w malarstwie i rzeźbie – kolumna: główni przedstawiciele (str. 341–342), Architektura – tabela: styl, wybrane budowle i ich autorzy (str. 342–343), Muzyka (str. 343–344) – z wyjątkiem dwóch pierwszych akapitów
- **Religia:** Kościół wobec najważniejszych wyzwań XIX wieku – Kryzys początku XIX wieku (str. 346), Ultramontanizm (str. 346), Sobór watykański I (str. 346), Kościół wobec wyzwań XIX w. (str. 347)

XX WIEK

- **Europa i świat w dwudziestoleciu międzywojennym:** Upadek Imperium Osmańskiego – Rewolucja młodoturecka (1908) i okres I wojny światowej (str. 365), Powstanie republiki (1923) (str. 365); II Rzeczpospolita (1918–1939) – Życie polityczne – tabela: Premierzy II RP (str. 380)
- **II wojna światowa (1939–1945):** Ruch oporu w okupowanej Europie (str. 395); Polska i Polacy w czasie II wojny światowej (1939–1945) – tabela: Struktury polityczne polskiej – Polska Partia Socjalistyczna (PPS) i Stronnictwo Pracy (SP) (str. 407), Walka o władzę (1944–1945) – Komuniści polscy i ich działalność (str. 408)
- **Europa i świat po II wojnie światowej:** Zimna wojna w teorii i praktyce – tabela: Ważniejsze porozumienia rozbrojeniowe po II wojnie (str. 417); Europa Zachodnia po II wojnie światowej – Francja po II wojnie światowej – Francja po 1969 roku (str. 422–423), Wielka Brytania po II wojnie światowej – trzeci i czwarty akapit (str. 423); ZSRR i Europa Środkowo-Wschodnia po II wojnie światowej – ZSRR w czasach stalinowskich (1945–1953) (str. 424); Stany Zjednoczone po II wojnie światowej – Prezydentura Geralda Forda (1974–1977) (str. 432), Prezydentura Jimmy’ego Cartera (1977–1981) (str. 432) – z wyjątkiem informacji o inwazji na Afganistan (1979) w drugim akapicie, Prezydentura Ronalda Reagana (1981–1989) (str. 432–433), Czasy współczesne – tabela prezydentów (str. 433); Ameryka Łacińska po II wojnie światowej – Proces modernizacji krajów Ameryki Południowej (str. 434), Wybrane konflikty wewnętrzne w krajach Ameryki Łacińskiej (str. 434–435); Polska po II wojnie światowej – Polityka zagraniczna w obszarze Europy Środkowo-Wschodniej – Katastrofa smoleńska (str. 458–459)
- **Gospodarka w XX wieku:** Kryzysy gospodarcze w XX wieku – Kryzys energetyczny (1973–1975) (str. 463)
- **Wybrane konflikty i problemy XX wieku:** Konflikty jugosłowiańskie (str. 464–465); Powstanie i działalność Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) – Struktura ONZ (str. 466)
- **Religia w XX wieku:** Religie we współczesnym świecie (str. 469); Religie i Kościół katolicki w Polsce – Rodzina w XX wieku (str. 472) – Europa, Japonia, Indie (str. 473)
- **Kultura, sztuka i nauka w XX wieku:** Sztuka XX wieku – tabela: Wybrane kierunki sztuki XX wieku – kolumny: lata i przedstawiciele (str. 474–475)

REPETYTORIUM

historia

Treści w Repetytorium historia, które obowiązują obecnie tylko w **zakresie rozszerzonym**:

STAROŻYTNOŚĆ

- **Pierwsze cywilizacje Bliskiego i Dalekiego Wschodu:** Krąg cywilizacyjny – charakterystyka – Cywilizacja doliny Indusu (str. 21), Cywilizacja Chin (str. 21–22), Osiągnięcia pierwszych cywilizacji – tabela, kolumny: Indie i Chiny (str. 22–23)
- **Antyczna Grecja:** Ustrój starożytnej Grecji – Droga Aten do demokracji – tabela: Archont Drakon, Archont Solon, Tyrania Pizystrata (str. 27); Sytuacja gospodarcza starożytnej Grecji – Warunki naturalne (str. 30), Wielka kolonizacja (str. 31); Społeczeństwo – Paideia (str. 33), Wojny grecko-perskie – tabela (str. 34); Kultura starożytnej Grecji – Okres hellenistyczny – tekst nad tabelą (str. 44)
- **Cywilizacja starożytnego Rzymu:** Ustrój starożytnego Rzymu – Reformy braci Grakchów (str. 49); Podboje Rzymu – Walki na Półwyspie Apenińskim – tabela (str. 54–55), Okres „wielkich podbojów” – tabela (str. 56), Podbój basenu Morza Śródziemnego (str. 56–57), Organizacja terenów podbitych (str. 57–58), Pokój rzymski (*Pax romana*) (str. 58)

ŚREDNIOWIECZE

- **Polityka i ustrój:** Arabowie – ostatni akapit o początku ekspansji islamu, Chronologia podbojów arabskich (str. 73), Rozpad Imperium Arabskiego w X wieku (str. 74); Powstanie państw w Europie Północnej i Środkowo-Wschodniej – Pierwsze państwa w Europie Środkowo-Wschodniej i Północnej (str. 83–84), Słowianie (str. 85); Sąsiedzi Polski od X do XIV wieku – Czechy, Węgry, Ruś (str. 85–87); Powstanie monarchii stanowych w Europie Zachodniej (str. 88–89); Rozbicie dzielnicowe – Władysław Wygnaniec (1138–1146) (str. 100–101), Bolesław IV Kędzierzawy (1146–1173) (str. 101), Mieszko III Stary (1173–1177, 1198–1202) (str. 101–102), Kazimierz Sprawiedliwy (1177–1194) (str. 102–103); Władza i społeczeństwo w Polsce w XI i XII wieku (str. 105–107); Polska Kazimierza Wielkiego (1333–1370) – Skutki ekspansji wschodniej (str. 111); Unie Polski z sąsiadami od XIV do XVI wieku – Unia Polski z Litwą (tabela): 1432 r. Grodno, 1499 Wilno, 1501–1569 Mielnik (str. 114–115); Stosunki polsko-krzyżackie od XIII do XIV wieku – Polska szkoła prawa narodów z XV wieku (str. 118–119)
- **Gospodarka:** Miasta średniowieczne – Rozwój handlu (str. 122–123), Produkcja rzemieślnicza (str. 123), Kryzys XIV wieku (str. 123–124); Gospodarka Polski na tle gospodarki średniowiecznej Europy – Prawo niemieckie i kolonizacja

- (str. 125–126) – Uwaga: pierwszy akapit obowiązuje także na poziomie podstawowym, Rozwój miast (str. 126–127) – podpunkty: pierwszy, drugi i ostatni
- **Spółcezeństwo:** Kształtowanie się systemu feudalnego w Europie – definicje: Apanaże, Domena królewska, Alodium (str. 129); Spółcezeństwo stanowe w Polsce – Najważniejsze przywileje stanowe od XV wieku (tabela): 1355 Buda, 1387 Wilno, 1388 Piotrków, 1425 Brześć Kujawski, 1447 Wilno, 1493 Piotrków, 1501 Mielnik, 1504 Piotrków (str. 132–133)
 - **Wojny i konflikty:** Zagrożenie mongolskie – najazd na Polskę i Węgry – 1240/1241 (str. 135); Wyprawy krzyżowe – Rekonkwista (str. 139); Wojna stuletnia (str. 139–141); Rewolucja husycka (str. 141–142)
 - **Religia:** Kościół katolicki w okresie średniowiecza – drugi akapit (str. 145), Reforma Kościoła (str. 145), Reforma gregoriańska a etos rycerski i krucjaty (str. 145–146), Niewola awiniońska (1309–1377) (str. 146), Wielka schizma zachodnia (1378–1417) (str. 147); Zakony w średniowieczu (str. 147–148); Herezje średniowieczne (str. 148–149)
 - **Kultura średniowiecza:** Średniowiecze na Zachodzie – Rozwój szkolnictwa – ostatni akapit (str. 153), Scholastyka (str. 153–154)

HISTORIA NOWOŻYTNA XVI–XVIII WIEK

- **Odkrycia geograficzne:** Cywilizacje prekolumbijskie (str. 165–166); Ekspansja kolonialna – tabela: Posiadłości kolonialne (str. 167)
- **Polityka i ustroj:** Ustrój państw w epoce nowożytnej – Monarchia parlamentarna w Anglii (str. 173–175); Francja w epoce nowożytnej – Przebieg rewolucji (str. 179–181), Zamach stanu Napoleona Bonaparte – Konsulat (1799–1804) (str. 181–182), Francja w okresie cesarstwa (str. 182); Anglia w czasach nowożytnych – Anglia pod rządami Tudorów (1485–1603) – tekst pod tabelą (str. 183); Rozwój państwa brandenbursko-pruskiego w XII–XVIII wieku (str. 185–186) – Uwaga: podpunkty dotyczące lat 1657 (traktaty welawsko-bydgoskie) i 1701 (powstanie państwa pruskiego) obowiązują także na poziomie podstawowym; Polityka dynastyczna Jagiellonów (str. 188–189); Kształtowanie się demokracji szlacheckiej w Polsce – Przywileje szlacheckie za czasów ostatnich Jagiellonów (tabela): 1518 Toruń, 1562–1563 Piotrków (str. 190), Ruch egzekucyjny (str. 192–193); Polityka zagraniczna ostatnich Jagiellonów – Moskwa – trzeci Rzym (str. 194); Początki rządów oligarchii magnackiej w Polsce – Zygmunt III Waza (1587–1632) (str. 197–198) – Uwaga: ostatni akapit obowiązuje także na poziomie podstawowym, Władysław IV (1632–1648) (str. 199), Jan Kazimierz (1648–1668) (str. 199) – Uwaga: trzy ostatnie punkty obowiązują także na poziomie podstawowym, Jan III Sobieski (1674–1696) (str. 199–200) – Uwaga: trzy ostatnie punkty obowiązują także na poziomie podstawowym, Przedmurze chrześcijaństwa (str. 200); Polska w czasach saskich – August III Sas Wettin (1733–1763) – trzeci akapit (próby reform) (str. 202); Czasy stanisławowskie – Pierwsze reformy – dwa pierwsze podpunkty dotyczące zmian w organizacji państwa i reform przeprowadzonych przez sejm rozbiorowy (str. 204), Zmiany ustrojowe w Rzeczypospolitej i we Francji pod koniec XVIII wieku (str. 207)
- **Gospodarka:** Teorie ekonomiczne epoki nowożytnej – Zmiany klimatyczne – akapit nad tabelą (str. 215), Przemiany w rolnictwie zachodnioeuropejskim (str. 215), Rzemiosło (str. 216), Handel (str. 216–217); Rewolucja przemysłowa w Anglii str. 217

- **Wojny i konflikty:** Wojny religijne (str. 219); Wybrane konflikty zbrojne XVI–XVIII w. (str. 220–221); Wojna trzydziestoletnia (1618–1648) – etapy: czeski, duński, szwedzki, francuski (str. 222–223) – Uwaga: pokój westfalski 1648 obowiązuje także na poziomie podstawowym; Wojny Rzeczypospolitej w XVI–XVII wieku – Wojna polsko-szwedzka w latach 1600–1635 – od punktu: 27 IX 1605 do punktu: 26 IX 1629 włącznie (str. 223–224), „Potop szwedzki” (1655–1660) – Przebieg działań wojennych (str. 224) – Uwaga: dwa ostatnie punkty (traktaty welawsko-bydgoskie oraz pokój w Oliwie obowiązują także na poziomie podstawowym, „Dymitriady” – punkty: 1609 i 1610 (str. 225), Wojna w latach 1654–1667 – punkty: utrata Smoleńska, 1657, 1658, 1660 (str. 226), Kozaczyzna – punkty: 1591–1593, 1595, 1601 (str. 227), Powstanie Chmielnickiego (1648–1664) – drugi akapit oraz punkty dotyczące klęsk pod Żółtymi Wodami, Korsunem, Piławcami (1648), oblężenia Zbaraża i bitwy pod Zborowem (1649), bitwy pod Beresteczkiem (1651) i bitwy pod Batohem (1652) (str. 227–228), Mołdawia [Konflikty z Turcją] – punkty dotyczące dat: 1612, 1615, 19–21 IX 1620, 2 IX-9 X 1621 (str. 228–229), Wojna w latach 1672–1676 – punkty dotyczące dat: 24 IX 1672, 11 XI 1673 (str. 229), Konfederacja barska –Wybuch walk (str. 230), Wojna w obronie Kontytucji 3 Maja (1792) – Przebieg działań wojennych (str. 230–231)
- **Religia:** Reforma Kościoła katolickiego – Nowe zakony (str. 236–237); Reformacja w Polsce – Kierunki reformacji (str. 238), Podstawy tolerancji w Rzeczypospolitej – Okres reformacji (str. 238)
- **Kultura:** Barok – Malarstwo (str. 246–247), Rzeźba (str. 247–248), Architektura (str. 248–249), Cechy światopoglądu w baroku – sarmatyzm (str. 250–251); Oświecenie – Sztuka (str. 254)

EUROPA I ŚWIAT W LATACH 1815–1918

- **Polityka i ustroj w XIX wieku:** Ideologie polityczne i społeczne w XIX wieku – Konserwatyzm – Przedstawiciele (str. 259), Liberalizm – Przedstawiciele (str. 260), Socjalizm – wykres: socjalizm utopijny, socjalizm ewolucyjny, partie marksistowskie (str. 261), tabela: socjalizm utopijny – przedstawiciele, socjalizm rewolucyjny – przedstawiciele, Międzynarodowy Ruch Socjalistyczny, anarchizm – przedstawiciele, socjaldemokracja – przedstawiciele (str. 262–263), Nacjonalizm – tabela: Rosja/ Francja (str. 264), Kongres wiedeński – diagram Święte Przymierze (str. 267), Skutki – od utworzenie Czwórprzymierza do ogłoszenia niepodległości Belgii (1830) (str. 267), Udane powstanie w Grecji (str. 268); Rosja w latach 1815–1915 – Mikołaj I (1825–1855), Aleksander II (1855–1881), Aleksander III (1881–1894), Mikołaj II (1894–1917) (str. 268–269); Ewolucja ustroju i życie polityczne Francji (1815–1914) (str. 269–271) – Uwaga: ostatni akapit obowiązuje także na poziomie podstawowym; Monarchia habsburska (1815–1914) – Era Metternicha (1815–1848) (str. 271–272), Wiosna Ludów (1848–1849) (str. 272); Wielka Brytania po 1815 roku (str. 272), Problem Irlandii – ostatni (trzeci) akapit (str. 273); Kraje niemieckie i Niemcy w XIX wieku – Między kongresem wiedeńskim a Wiosną Ludów (1848) – ostatni (czwarty) akapit (str. 274), Parlament frankfurcki (str. 274), Prusy i kraje niemieckie w latach 1849–1870 – pierwszy, drugi i trzeci akapit

- (str. 274–275), Polityka Cesarstwa Niemieckiego (str. 276) – Uwaga: akapit Polityka kolonialna obowiązuje także na poziomie podstawowym; Daleki Wschód – Japonia (str. 280); Sytuacja polityczna ziem polskich w latach 1815–1914 – Emigracja polityczna (tzw. Wielka Emigracja) (str. 288) – Uwaga: pierwszy akapit obowiązuje także na poziomie podstawowym, Pozostałe ziemie (1815–1914) (str. 293–294)
- **Wojny i konflikty zbrojne w XIX wieku (do 1914 r.):** Funkcjonowanie Świętego Przymierza (str. 309); Wiosna Ludów w Europie (1848–1849) – Przebieg (str. 309–311); Polskie zrywy niepodległościowe w XIX wieku i na początku XX (do roku 1914) – Powstanie krakowskie (22 II–3 III 1846) (str. 322–323), Wiosna Ludów w Wielkim Księstwie Poznańskim (str. 323), Wiosna Ludów w Galicji (1848) (str. 323–324), Polacy w Wiośnie Ludów (str. 324)
 - **I wojna światowa (1914–1918):** Przyczyny konfliktu – Przebieg konfliktu na poszczególnych frontach (tabela) (str. 329–330); Działania zbrojne na innych frontach – Front bałkański (str. 330), Front włoski (str. 331), Wojna na Bliskim Wschodzie (str. 331); System wersalsko-waszyngtoński – tabela: Austria, Bułgaria, Turcja, Węgry (str. 337), Liga Narodów (str. 337), Czynniki destabilizujące ład (str. 338), Funkcjonowanie ładu wersalskiego – tabela: 1923, 1924 (konferencja w Londynie – plan Dawesa), 1926, 1929 (str. 338)
 - **Religia:** Kościół wobec najważniejszych wyzwań XIX wieku – Kościół na ziemiach polskich w XIX wieku (str. 347)

XX WIEK

- **Europa i świat w dwudziestoleciu międzywojennym:** Ustroje polityczne XX wieku str. 353–355; Włochy w okresie międzywojennym – Polityka zagraniczna (str. 357), Od Rosji do ZSRR – Cechy ustrojowe państwa – ostatni (czwarty) akapit (str. 359), „Operacja polska NKWD” (str. 360); Niemcy w okresie międzywojennym (1918–1939) – Powstanie Republiki Weimarskiej (str. 360–361), Sytuacja polityczna Niemiec – tabela (str. 361); Upadek Imperium Osmańskiego – Imperium Osmańskie po I wojnie światowej (str. 365); II Rzeczpospolita – Formowanie się państwa polskiego – Granica zachodnia – Śląsk Cieszyński (str. 368), Granica Wschodnia – Galicja Wschodnia, Kresy Wschodnie (pierwszy akapit) (str. 369), Sprawa Wilna (str. 370), Gospodarka – Problemy gospodarze (1919–1926) – Etapy reformy rolnej (trzy pierwsze punkty) (str. 374), Życie polityczne – Rządy parlamentarne – Główne polskie partie polityczne w okresie do 1926 r. (tabela) oraz punkty dotyczące: 17 V 1923, XII 1923, 15 XI 1925 i V 1926 (str. 376), Opozycja antysanacyjna po 1935 r. – tabela: Wybory do parlamentu w II RP (str. 378), Polityka zagraniczna II Rzeczypospolitej (str. 378–379), Najważniejsze wydarzenia w polskiej polityce zagranicznej – punkty: 19 II 1921, 3 III 1921, 16 IV 1922, 10 II 1925, 1 VII 1925, 16 X 1925, 27 VIII 1928 (str. 379), Kultura II Rzeczypospolitej – Oświata (str. 380–381); Wybrane konflikty zbrojne dwudziestolecia (str. 382–383)
- **II wojna światowa (1939–1945):** Najważniejsze działania na frontach II wojny światowej – Operacje morskie (str. 391), Afryka (str. 391–392), Azja i Oceania (str. 392), Holokaust (Shoah) – tabela (str. 396); Polska i Polacy w czasie II wojny światowej

- (1939–1945) – Wojna obronna – wrzesień 1939 r. – tabela: Siły w walkach wojny obronnej (str. 397), Polityka na ziemiach wcielonych do III Rzeszy – punkt piąty: cztery kategorie ludności (str. 402)
- **Europa i świat po II wojnie światowej:** Europa Zachodnia po II wojnie światowej – Niemcy po II wojnie światowej – Sprawa niemiecka po II wojnie światowej – ostatni (trzeci) akapit (str. 420); ZSRR i Europa Środkowo-Wschodnia po II wojnie światowej – Rozpad ZSRR – Układ Białowiecki (7-8 XII 1991) (str. 426); Stany Zjednoczone po II wojnie światowej – Prezydentura Harry’ego Trumana (1945–1953) – ostatni (czwarty) akapit (str. 430), Prezydentura Dwighta Eisenhowera (1953–1961) (str. 430–431); Azja po II wojnie światowej – Chiny pod rządami komunistów (str. 436), Powstanie państwa Izrael i konflikt bliskowschodni – Geneza powstania państwa Izrael (str. 438), Konflikty izraelsko-arabskie – tabela: wojna 1948–1949 (str. 438), Rejon Zatoki Perskiej – Iran i Irak po II wojnie światowej (str. 439–440); Afryka po II wojnie światowej – Rozwój konfliktów lokalnych – tabela: Wybrane konflikty afrykańskie (str. 441); Polska po II wojnie światowej – Rządy Władysława Gomułki (1956–1970) – Rządy popaździernikowe (1956–1964) (str. 449), Narastanie kryzysu politycznego (1964–1968) – dwa ostatnie akapity (czwarty i piąty) (str. 450), Polska w latach osiemdziesiątych – Okres rządów Wojciecha Jaruzelskiego (str. 455–456)
 - **Wybrane konflikty i problemy XX wieku:** Transformacja energetyczna i zmiany klimatyczne (str. 465); Terroryzm (str. 467–468)
 - **Religia w XX wieku:** Sobór Watykański II (str. 469–470); Religie i Kościół katolicki w Polsce – Okres powojenny (1945–1989) – dwa przedostatnie akapity (szósty i siódmy) (str. 471)